

Πράσινες υποδομές και σύγχρονες τάσεις στην Αρχιτεκτονική Τοπίου

Βασίλειος Χαριστός

Αρχιτέκτων Μηχανικός – Αρχιτέκτων Τοπίου

Υποψήφιος διδάκτωρ, Τμήμα Γεωπονίας, ΑΠΘ

Ήδη από το 1990 στις ΗΠΑ, αλλά και την τελευταία δεκαετία σε Αγγλία και Ευρώπη, η προσέγγιση των πράσινων υποδομών αποτελεί ένα θεσμοθετημένο εργαλείο σχεδιασμού και επέμβασης στο αστικό και περιαστικό τοπίο. Η πρόσφατη εμφάνιση μιας σειράς υβριδικών διεπιστημονικών πεδίων στο χώρο της αρχιτεκτονικής τοπίου, της αρχιτεκτονικής και του αστικού σχεδιασμού, υπό τον τίτλο “Landscape Urbanism” ή “Ecological Urbanism”, σε συνδυασμό με την άνοδο της έννοιας του τοπίου σε ζητήματα ευρωπαϊκής νομοθεσίας μέσα από την υπογραφή της Ευρωπαϊκής Συνθήκης για το Τοπίο (European Landscape Convention) καθιστούν την παραπάνω προσέγγιση πιο επίκαιρη από ποτέ. Ωστόσο, ακόμη και σήμερα, η άποψη της κοινής γνώμης όσον αφορά την έννοια των πράσινων υποδομών παραμένει συγκεχυμένη.

Σκοπός της παρουσίασης είναι η αποσαφήνιση μιας σειράς βασικών ζητημάτων που σχετίζονται με τις πράσινες υποδομές και ειδικότερα με τον ορισμό τους, τα πλεονεκτήματα που αυτές εμφανίζουν σε αντιπαραβολή με τις συμβατικές υποδομές και την εφαρμογή τους στην ανθρώπινη καθημερινότητα μέσα από υλοποιημένα παραδείγματα.

Οι πράσινες υποδομές αποτελούν ένα δίκτυο υφιστάμενων ή προτεινόμενων πράσινων χώρων, από κοινού με τις συσχετιζόμενες περιβαλλοντικές παραμέτρους τους, στρατηγικά σχεδιασμένο και διαχειριζόμενο έτσι ώστε να αναδεικνύει και να ενισχύει τις οικολογικές διαδικασίες και να προάγει την ποιότητα ζωής και την αειφορία των κοινωνιών που υπηρετεί. Υπό το πρίσμα του συγκεκριμένου ορισμού, οι πράσινες υποδομές περιλαμβάνουν το σύνολο των υπαίθριων πράσινων χώρων, ανθρωπογενών ή φυσικών, δημόσιων ή ιδιωτικών, συμβατικών ή πιο καινοτόμων, σχεδιασμένων ή εγκαταλειμμένων, κοινωνικά αποδεκτών ή παραγκωνισμένων.

Στο πλαίσιο της ολοένα αυξανόμενης αστικοποίησης και της ανάγκης εξεύρεσης λύσης στην εστία του παγκόσμιου οικολογικού προβλήματος – τις πόλεις – ο επαναπροσδιορισμός της έννοιας των υποδομών προκύπτει ως αναγκαιότητα. Η άνοδος στο προσκήνιο των ζητημάτων της προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή, της αστικής βιοποικιλότητας, της διαχείρισης των αστικών υδάτων αλλά και της κοινωνικής συνοχής και της ενίσχυσης της τοπικής ταυτότητας και οικονομίας αναδεικνύει την ανάγκη για υποδομές με πολυλειτουργικό χαρακτήρα που εξυπηρετούν εξίσου τον άνθρωπο και το περιβάλλον του, την ανάγκη δηλαδή για πράσινες υποδομές.